

za posledních válek. Uzavření míru, propůjčení vyznamenání za osvědčenou statečnost před nepřítelem, projev uznání mocnářova chrabřím trupám v poli, dík císaře a krále za všechny projevy u příležitosti pětadvacetiletého jubilea panování, zavedení nového reglementu, zřízení nových vyznamenání, uznání vyslovené panovníkem vojsku za prokázanou zdatnost ve velkých cvičeních — vše to dalo se v armádním rozkaze.

Rozkaz armádní dobře sluší lišiti (§ 8 jedn. ř. pro c. a k. vojsko) od rozkazů vrchního velitelství armády a od rozkazů velitelství armády; rozkazy tyto vydávají dotyční velitelové a nikoli pro celou moc válečnou, nýbrž jen pro ony trupy a ústavy závazny jsou, které podřízeny jsou rozkazům uvedených právě velitelství. Armádní rozkaz dotýká se pouze oněch záležitostí, které výlučně vyhrazeny jsou císaři jakožto svrchovanému pánu nad vojskem; z důvodu tohoto není potřebí, aby některý ministr armádní rozkazy spolupodepisoval.

Armádní rozkazy vyhlášeny jsou v normálním věstníku pro vojsko, válečné námořnictvo a zemskou obranu.

Rozkaz platební viz Řízení mandátní a Řízení směnečné

Rozkaz vojenský jest nařízení představeného, jímž se má důsledkem vojenského poměru podřízenosti poddaný přiměti k určitému jednání neb opomenutí; spadají sem všechny odstíny počínaje nejvyšším armádním rozkazem až po pouhé zavolání velitele. Rozkaz rozlišuje se ve služební rozkaz, kterýž vyžaduje, aby uposlechnuto bylo nařízení patrně jakožto splnění povinnosti, která k úřední autoritě prýští z poměru podřízenosti, a v rozkaz ve věcech služebních, jímž se vypravují povinnosti služební nebo se jím žádá splnění služebních záležitostí. »Službou«, »nejvyšší službou« opět rozumí se pak všeliká zařízení (aktivní nebo passivní povahy), kteráž s sebou přinášejí povinnosti stavu vojenského. Služební rozkaz má tedy širší pojem, než-li rozkaz ve věcech služebních a zasahuje též obory, kteréž jsou se službou toliko v nepřímém spojení, jako ku př. chování se vojína k občanstvu posádky a pod.

Nejužší pojem jest při službě ve zbrani, jakž naznačeno v § 147 voj. zák. trest. »Představeným« vojenským jest bez rozdílu stavu ten, jemuž dle organického uspořádání, dle služebních předpisů neb dle zvláštních opatření přísluší právo dávatí rozkazy, naproti všem osobám vojenským, které jsou na rozkazy jeho vázány a tudíž jeho poddanými.

Dává-li se rozkaz, má se tak státi jasně, pokud možno, stručně a určitě, a důležité rozkazy dlužno dle možnosti udělití písemně a připojití dobu, kdy byly vydány. Bez závažných důvodů nemají být udělené rozkazy měněny a shledá-li některý představený nutným změnití některý důležitý rozkaz, kterýž byl dříve dán některému poddanému od jiného představeného, má se změna tato poznamenati písemně, aby poddaný byl chráněn před vydatelem původního rozkazu (srv. bod 115 služ. předp.). Právu dávatí rozkazy odpovídá povinnost poslouchati, kterážto povinnost víže každého poddaného vůči jeho představenému nebo nižšího vůči vyššímu, jestliže vyšší dává po právu rozkazy (srv. § 54 služ. předp.) a základem práva i povinnosti této jest právě služební poměr. Označí-li představený vůli svou výslovně jakožto rozkaz, povinen jest poddaný šetřiti ho jakožto rozkazu, ač-li z okolností beze vší pochybnosti nevysvítá, že netýká se rozkaz ten služby nebo je-li zvláštními ustanoveními vyloučeno rozkazu tohoto poslouchati (srv. ku př. ustanovení služeb. předp., dle něhož stráž